

**Міністерство освіти і науки України
Харківський національний педагогічний університет
імені Г. С. Сковороди**

Факультет початкового навчання

**СТУДЕНТСЬКІ ІНІЦІАТИВИ:
ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ**

**МАТЕРІАЛИ
II НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ ІНТЕРНЕТ-КОНФЕРЕНЦІЇ СТУДЕНТІВ
ФАКУЛЬТЕТУ ПОЧАТКОВОГО НАВЧАННЯ**

(12 травня 2021 р., м. Харків)

Харків – 2021

**Міністерство освіти і науки України
Харківський національний педагогічний університет
імені Г. С. Сковороди**

Факультет початкового навчання

**СТУДЕНТСЬКІ ІНІЦІАТИВИ:
ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ**

**МАТЕРІАЛИ
II НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ ІНТЕРНЕТ-КОНФЕРЕНЦІЇ СТУДЕНТІВ
ФАКУЛЬТЕТУ ПОЧАТКОВОГО НАВЧАННЯ**

(12 травня 2021 р., м. Харків)

Харків – 2021

УДК 373.3
ББК 74.202.21
С 88

*Затверджено до друку кафедрою початкової і професійної освіти
(протокол № 16 від 30.03.2021 р.)*

*Затверджено редакційно-видавничою радою Харківського національного
педагогічного університету імені Г. С. Сковороди
Протокол № 3 від 07.04.2021 р.*

С 88 Студентські ініціативи : теорія і практика початкової освіти :
матеріали ІІ науково-практичної інтернет-конференції студентів
факультету початкового навчання ХНПУ імені Г. С. Сковороди
(12 травня 2021 р., м. Харків) / за заг. ред. д-ра пед. наук, проф.
В. В. Ушмарової. Харків : ХНПУ імені Г. С. Сковороди, 2021. 70 с.

У збірнику подано матеріали тез виступів на науково-практичній
інтернет-конференції студентів факультету початкового навчання ХНПУ імені
Г. С. Сковороди. У матеріалах висвітлені актуальні питання теорії і методики
навчання та виховання молодших школярів, питання природничо-математичної
та філологічної освіти.

**УДК 373.3
ББК 74.202.21**

Видано за рахунок авторів.

© Харківський національний педагогічний
університет імені Г. С. Сковороди, 2021

2.	Єлагіна Олександра (наук. кер. – к. пед. н., доц. О. М. Коваленко) Проблеми формування орфографічної грамотності в учнів початкової школи.....	55
3.	Клокова Єлизавета (наук. кер. – викл. Г. В. Левандовська) Особливості навчання молодших школярів писати есе на уроках української мови.....	56
4.	Лобода Анжеліка (наук. кер. – к. пед. н., доц. Ю. М. Тельпуховська) Інтерферентні лексичні помилки в мовленні молодших школярів.....	57
5.	Мільковська Тетяна (наук. кер. – к. пед. н., доц. Ю. М. Тельпуховська) Засвоєння вимови слів, які розрізняються місцем наголосу в українській і російській мовах.....	58
6.	Мокроносова Єлизавета (наук. кер. – викл. Г. В. Левандовська) Прийоми запобігання помилкам в учнівських творчих роботах.....	59
7.	Нарожна Софія (наук. кер. – к. філ. н., доц. І. О. Купіна) Лінгвістична природа синонімів та їхня роль в увиразненні мовлення школярів.....	60
8.	Новак Наталія (наук. кер. – співробітник лабораторії Ю С. Дзякова) Визначення рівня читацького кругозору сучасних першокласників – майбутніх учителів початкових класів.....	61
9.	Петренко Вероніка (наук. кер. – д. пед. н., доц. Л. П. Ткаченко) Роль засобів масової інформації в процесі адаптації першокласників.	62
10.	Правник Марія (наук. кер. – к. філ. н., доц. Н. М. Чернушенко) Використання фразеологізмів у повсякденному житті на початку XXI ст.....	63
11.	Рогач Римма (наук. кер. – к. філ. н., доц. Н. М. Чернушенко) Усна народна творчість як засіб розвитку мовлення молодших школярів.....	64
12.	Саніна Софія (наук. кер. – к. пед. н., проф. О. В. Джежелей) Особливості частотності вживання самостійних частин мови в текстах підручників для початкової школи.....	65

Інтерферентні лексичні помилки в мовленні молодших школярів

Лобода Анжеліка

Науковий керівник – кандидат педагогічних наук, доцент Ю. М. Тельпуховська

Якість культури мовлення – важливий показник сформованості мовлення людини, показник не тільки її загального розвитку, начитаності, але й духовної культури.

Формування норм мовлення в молодших школярів є актуальним завданням початкової школи, адже, як вважають методисти, помилки легше попередити, ніж потім проводити спеціальну роботу щодо їх виправлення.

В умовах українсько-російської двомовності ця методична проблема стає ще більш актуальною через інтерферентний вплив однієї мови на іншу, коли учні, змішуючи дві мови, припускаються численних помилок, викликаних відмінностями цих мов.

Інтерференція – це негативний вплив однієї мови на іншу. Найбільше інтерференція в усному мовленні проявляється на лексичному рівні, призводячи до небажаного мовленнєвого явища, що називається «суржи́ком».

Лексична інтерференція – це відхилення від норм слововживання внаслідок перенесення значення слів російської мови, їхніх лексичних особливостей на українську мову.

Лексична інтерферентна помилка – це всі випадки порушення правил, норм і традицій у галузі слововживання: використання слова у невластивому лексичному значенні, порушення норм лексичної сполучуваності й мовної традиції, змішування лексичних значень двох близьких за звучанням слів різних мов, уживання слова, якого не існує в мові, відтвореного на зразок іншої мови.

Причинами інтерферентних лексичних помилок в українському мовленні є значна поширеність російської мови в окремих регіонах України в неофіційному спілкуванні, низький рівень знань слів-еквівалентів двох мов, невміння чітко розмежовувати слова обох мов, відсутність навичок регулярного мовлення українською мовою, брак правильного зразка для наслідування та ін.

Прикладами інтерферентних лексичних помилок є вживання слів, не властивих українській мові (як правило, росіянізмів): «Наш клас *принімав* участь у шкільних заходах», «Сьогодні я *получила* гарну оцінку», «Я не *понімаю* цю вправу», «На уроці фізкультури ми *пригали* на скакалці», «Мені дуже хотілося *заніматися* гімнастикою», «На математиці я *чуть-чуть* не зрозумів тему уроку», «У шкільній *столовій* у мене впала *вилка*», «У нашому класі є дівчинка, яка *нравиться* мені» та ін.

Ефективним для попередження, виправлення й усунення інтерферентних лексичних помилок у мовленні двомовних учнів методисти вважають систематичне використання літературно-нормативного мовлення та надання учням правильно зразка мовлення, демонстрацію й порівняння пар мовленнєвих зразків двома мовами, виконання навчального російсько-українського перекладу, редагування з метою знаходження й виправлення випадків суржикового мовлення.